

РЕСУРСИ БІОГРАФІЧНОЇ ІНФОРМАЦІЇ

УДК 027.021:004.65

*Сергій Миколайович МІЩУК,
доктор історичних наук, професор,
провідний науковий співробітник
відділу теорії та методики біобібліографії
Інституту біографічних досліджень
Національної бібліотеки України
імені В. І. Вернадського
(Київ);*

*Галина Анатоліївна МІЩУК,
кандидат історичних наук,
доцент кафедри всесвітньої історії
Житомирського державного університету
імені Івана Франка
(Житомир)*

БІОГРАФІЧНІ ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ УНІВЕРСИТЕТСЬКИХ БІБЛІОТЕК УКРАЇНИ

У статті висвітлено питання розвитку біографічних інформаційних ресурсів у контексті новітніх інформаційно-комунікаційних процесів, що представлені в мережі університетських бібліотек України як складової бібліотечної системи країни. У бібліотеках формуються історико-біографічні та біобібліографічні ресурси наукового, освітнього, культурно-інформаційного і пізнавального характеру. Вони накопичили певні практичні й теоретичні напрацювання у цій галузі, розвиваються переважно в напрямі представлення персоналій відомих вчених. Форми організації їх діяльності різноманітні — тематична біобібліографія, добірки матеріалів про визначних учених (ветеранів і сучасників), книжкові виставки тощо. На сьогодні університетські бібліотеки України мають досвід створення високоінтелектуальних інформаційних продуктів у галузі біографістики — баз даних, бібліографій та біобібліографій, тематичних картотек, що перебувають в електронному інформаційному просторі. Універси-

тетьські бібліотеки України мають великий досвід в організації персональних та ювілейних тематичних виставок (нині також віртуальних), проведенні наукових круглих столів, літературних читань, конференцій, семінарів, що є основою у подальшому розвитку інформаційно-біографічної справи.

Ключові слова: біографіка, біобібліографія, інформаційні ресурси, університетські бібліотеки України, контентний ресурс.

Новітня доба відкрила широкий простір для осмислення та використання історико-біографічної інформації для духовного розвитку людини та формування демократичного громадянського суспільства в Україні. Як наслідок, свідоме формування ресурсів історико-біографічної інформації сприяє утвердженню людиноцентричного розуміння історії та вибудовуванню нової, заснованої на особистісному сприйнятті, парадигми самоідентифікації громадянина, а тому є значимим для розвитку соціогуманітарних наук і державотворення як такого. Водночас, у розвитку методології соціогуманітарного пізнання все більшої ваги набувають інтегровані суспільно-, людино- та природознавчі методи, міждисциплінарні підходи, методи нових наук, що, зрештою, створює принципово нові можливості для біографістики. Відчувається потреба відходу від традиційного лінійного, однопланового аналізу, бо суспільне життя людини перебуває під впливом багатьох чинників.

У свою чергу, суспільні трансформації нашого часу збіглися з періодом становлення інформаційної цивілізації, а відтак, зумовлена розвитком цифрової грамотності та суспільних і гуманітарних досліджень новітня соціогуманітаристика активно переорієнтовується на вивчення людини та суспільства в умовах нового цифрового типу культури та грамотності. Зокрема в Україні постало масштабне завдання розбудови інтерактивних зв'язків між ресурсами, що включають персоналії або групи персоналій у цілісне інформаційне поле. Традиційний виклад власне об'єктивних біографічних даних усе частіше доповнюється поданими у динаміці матеріалами про діяльність особи та її конкретні здобутки, зокрема реалізовані в наукових публікаціях та освітніх проектах. Важливим є упорядкування складно структурованих баз даних про науковців, що дає можливість оцінити діяльність кожного з них на тлі розвитку наукових інституцій, дослідницьких напрямів і шкіл, регіональних наукових осередків, факультетів і кафедр університетів. На сьогодні персоналії працівників науки й освіти, на жаль, представлені у вітчизняному інформаційному просторі відчутно менше, ніж політикум і урядовці, однак справа у цьому напрямі біографічної діяльності помітно поліпшується.

Швидке зростання сучасних потреб науки і культури, освіти і виховання в Україні потребує науково достовірної біографічної інформації. Новітня доба позначена стрімким зростанням суспільного інтересу до історико-меморіальної та поточної (присвяченої сучасникам) біографічної інформації. Завдяки застосуванню новітніх інформаційно-технологічних засобів вдосконалюється й історико-біографічна складова вітчизняних ресурсів біографічної інформації. Головним спрямуванням розвитку на сьогодні є перехід від статичних ресурсів, що відтворюють зміст певного довідкового видання, до розбудови динамічних комплексів всебічних даних про окрему особу або групи, заснованих на матеріалах баз даних, сформованих упорядниками, та на можливості виходу на різноманітні зовнішні ресурси за допомогою інтерактивних зв'язків.

Використання біографічних знань дає змогу активно впливати на формування світогляду особи, розширити освітній потенціал людини, сприяє духовному, патріотичному та моральному становленню молодого покоління України. Тому ресурси біографічної інформації, зокрема й електронні, як «сукупність даних, організованих для ефективного одержання достовірної інформації» [5, с. 39] впливають на трансформацію сучасного суспільства. Оперування значними масивами біографічної інформації із застосуванням сучасних інструментів пошуку і систематизації відкриває принципово нові дослідницькі можливості для розуміння історичних процесів, що відбувалися в українському суспільстві.

Інтеграція та поширення біографічних знань — одне із провідних завдань бібліотек як найбільше придатних до цього центрів соціальних комунікацій. Згідно зі Стратегією розвитку бібліотечної справи на період до 2025 р. «Якісні зміни бібліотек для забезпечення сталого розвитку України» бібліотечна справа потребує ряду комплексних організаційних, структурних і технологічних змін згідно із сучасними загальносвітовими тенденціями, що ставить питання впровадження системних трансформацій бібліотек, їх саморозвитку як соціального інституту, соціокультурного й економічного суб'єкта комунікаційних відносин. Як зазначено у Концепції, бібліотеки стають важливим чинником формування національної самосвідомості, патріотизму, підтримки національних традицій, розвитку культури, державної мови тощо¹.

---

¹ Див.: Матеріали до стратегії розвитку бібліотечної справи в Україні до 2025 року «Якісні зміни бібліотек задля забезпечення сталого розвитку України» / авт.-упоряд. О. М. Бруй, О. В. Воскобойнікова-Гузєва, В. С. Пашкова, Я. Є. Сошинська, І. О. Шевченко. — Київ : УБА, 2015. — 57 с.

Діяльність бібліотек України в новітній час орієнтується на прийнятий Президією УБА 7 липня 2015 р. Маніфест Української бібліотечної асоціації «Бібліотеки в умовах кризи». Зокрема, у Маніфесті зазначено, що бібліотека в умовах кризи є центром комунікації та соціального діалогу, надає допомогу у формуванні ціннісних орієнтирів особистості та суспільства. Вона — організатор доступу до достовірних джерел інформації, платформа для технологічної та медіа грамотності, підвищення медійної культури. Наголошено, що бібліотека зберігає та популяризує культурно-історичну спадщину країни, регіону, місцевої громади як основу національно-патріотичного розвитку особистості².

Особливістю сучасного етапу розвитку бібліотек є їх причетність до наслідків відразу двох революцій — ментальної та технологічної (інформаційно-комунікаційної). В епоху боротьби за превалювання в суспільстві цивілізаційних цінностей по-новому постала проблема висвітлення людського потенціалу і в масштабі вищої школи України. В системі вищої освіти вагому роль відіграють мережеві електронні ресурси — інституційні репозитарії, електронні бібліотеки, бази даних, електронні журнали, електронні каталоги та наукові портали, які створюють і формують бібліотеки університетів. Електронні ресурси, створені університетськими бібліотеками, надають можливість об'єднати різні види та типи інформаційних ресурсів для формування єдиного інформаційно-комунікаційного простору та розширення доступу до наукового доробку університету. Наразі у вищих навчальних закладах України в системі інформаційного забезпечення набуває великого значення формування електронних бібліотек, які спрямовані на забезпечення вільного доступу до наукових, навчальних, навчально-методичних видань університету, документів обмеженого доступу, а також документів, що не мають друкованої версії. Також усе більшої популярності набуває створення в освітніх установах електронних репозитаріїв, що містять підготовлені співробітниками наукові статті та монографії, навчально-методичні посібники тощо. На жаль, цей потужний інформаційний ресурс університетських бібліотек, на наш погляд, використовується не в повному обсязі і не посіли належного місця у системі наукової комунікації. Про те, наскільки успішною є їхня робота, свідчить наповненість матеріалами цих сайтів: вона невелика порівняно із тією кількістю праць, що насправді вийшли друком. Формування науко-

---

² Див.: Маніфест Української бібліотечної асоціації «Бібліотеки в умовах кризи», прийнятий Президією УБА 7 лип. 2015 р. – Режим доступу : <http://ula.org.ua/ua/252-dokumenti/dokumenti-uba>.

вого інформаційного простору можливе шляхом створення спеціалізованих персональних сайтів тематичного або галузевого спрямування для розповсюдження матеріалів досліджень університетських науковців. Іншими словами, надати науковцю можливість самому сприяти створенню науково-інформаційного простору.

Нині університетські бібліотеки стикаються з необхідністю переосмислення своєї ролі та функцій у системі наукової комунікації, із проблемою пошуку нових шляхів інформаційно-бібліотечного забезпечення науково-дослідної та освітньої діяльності і надання послуг, що відповідають запитам сучасних користувачів. Основним призначенням університетських бібліотек України є формування наукового інформаційного простору та забезпечення користувачів вільним доступом до інформаційних ресурсів наукового, освітнього та культурного простору на локальному та глобальному рівнях. Водночас бібліотека є необхідною складовою у реалізації соціальних функцій суспільства — сприяє особистому розвитку людини та забезпечує міжпоколінну трансляцію культури та освіти.

У сучасних умовах бібліотеки вищих навчальних закладів України є надзвичайно важливими центрами бібліотечної біографіки зокрема. Специфіка їх діяльності в галузі біографіки та біобібліографії полягає в тому, що свої зусилля вони зосередили на створенні віртуальних ресурсів, присвячених спадщині засновників вищих навчальних закладів, їх відомих вихованців, розкритті наукових здобутків професорсько-викладацького складу, а також досягнень провідних учених-сучасників. Кожна з бібліотек самостійно формує ресурси біографічної інформації, зважаючи на історію та сьогодення вищого закладу освіти. Рівень роботи, її результати, застосовані підходи залежать від багатьох чинників: уваги керівництва університету, наявності в колективі лідерів-організаторів, спеціалістів інформаційної справи, належного наукового потенціалу та згуртованості ентузіастів із числа викладачів. Підготовка біографічних і біобібліографічних праць у багатьох випадках супроводжується публікацією їх повних електронних версій в Інтернеті [5, с. 304].

Діяльність університетських бібліотек України в галузі біографіки є одним із пріоритетних напрямів бібліотечної роботи щодо відродження національної духовної культури, відновлення історичної пам'яті народу, виховання патріотизму, висвітлення досягнень їх відомих вихованців і провідних учених-сучасників. Потребу в дослідженні ресурсів біографічної інформації в бібліотеках України загалом та в університетських бібліотеках України, зокрема, у новій соціокультурній ситуації відчули як самі бібліотеки, так і наукова спільнота на загал.

У своїх пошуках і висновках ми засновувалися на аналізі контенту інформаційних порталів і сайтів університетських бібліотек України, а також теоретико-методологічному доробкові науковців ІБД НБУВ, зокрема низці праць В. І. Попика [3–6], дослідженні С. М. Ляшко [2], статтях Н. І. Любовець [1], О. М. Яценка [7] та ін.

Аналіз сучасного стану історіографії даної проблеми дає підстави говорити про відсутність ґрунтовних монографічних досліджень. В основному до аналізу окресленої проблеми в сучасних умовах українські вчені звертаються здебільшого в руслі своїх наукових розвідок. Скажімо, О. В. Воскобойнікова-Гузєва досліджує особливий зріз національного інформаційного простору — соціокомунікаційну діяльність бібліотек України, М. В. Ігнатюк — бібліографічні показники як складову сучасної системи бібліотечно-інформаційного забезпечення агроєкологічної галузі на основі досвіду роботи бібліотеки Житомирського національного агроєкологічного університету, З. В. Романуха висвітлює віртуальне довідково-бібліографічне обслуговування у провідних університетських бібліотеках західного регіону України, Т. В. Безрукова і Л. В. Тепікіна зосереджуються на розгляді збереження та використання бібліотечних фондів в Науково-технічній бібліотеці КПІ імені Ігоря Сікорського³. Однак окремого дослідження, що було би присвячене методичним та практичним питанням наповнення біографічною складовою інформаційних ресурсів університетських бібліотек України немає.

Метою нашого дослідження було відстежити та проаналізувати історико-біографічні інформаційні ресурси, представлені на сайтах університетських бібліотек України як складової бібліотечної системи країни.

Історико-біографічними матеріалами насичені портали більшості університетських бібліотек України. Здебільшого на їхніх веб-сайтах регулярно оновлюються оригінальні дослідницькі біографічні

---

³ Див.: *Воскобойнікова-Гузєва О. В.* Соціокомунікаційну діяльність бібліотек України в новітніх умовах // *Бібліотеч. вісник.* – 2016. – № 1. – С. 12–17; *Ігнатюк М. В.* Бібліографічні показники як складова сучасної системи бібліотечно-інформаційного забезпечення агроєкологічної галузі (на прикладі Житомирської області) // *Місце і роль бібліотек у формуванні національного інформаційного простору: матеріали Міжнар. наук. конф. (Київ, 21–23 жовт. 2014 р.).* – Київ : НБУВ, 2014. – С. 511–513; *Романуха З. В.* Віртуальне довідково-бібліографічне обслуговування у провідних університетських бібліотеках західного регіону України // *Місце і роль бібліотек у формуванні національного інформаційного простору: матеріали Міжнар. наук. конф. (Київ, 21–23 жовт. 2014 р.).* – Київ : НБУВ, 2014. – С. 504–506; *Безрукова Т. В., Тепікіна Л. В.* Збереження та використання бібліотечних фондів в Науково-технічній бібліотеці КПІ ім. Ігоря Сікорського // *Бібліотека. Наука. Комунікація. Стратегічні завдання розвитку наукових бібліотек: матеріали Міжнар. наук. конф. (Київ, 3–5 жовт. 2017 р.).* – Київ : НБУВ, 2017. – С. 519–521.

матеріали та біобібліографія. Значний внесок у формування електронних ресурсів біографічної інформації зробили провідні університетські бібліотеки України — Наукова бібліотека імені М. Максимовича Київського національного університету імені Тараса Шевченка та Наукова бібліотека Одеського національного університету імені І. І. Мечникова.

Наукова бібліотека Львівського національного університету імені Івана Франка (<http://www.library.lnu.edu.ua/>) на своєму сайті представляє серію «Біобібліографія вчених університету», повнотекстові версії випусків довідника «Українська біобібліографія. Нова серія» та інші видання, що присвячені діячам науки, освіти та культури України й української діаспори. Також регулярно влаштовуються віртуальні виставки, що присвячені як професорам університету, так і видатним особам України (наприклад — до 100-річчя від дня народження математика-програміста О. М. Костовського, до 200-річчя від дня народження Тараса Григоровича Шевченка, Короля Данила та ін.)

Центральна наукова бібліотека Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна (<http://www.library.univer.kharkov.ua>) має Статус національного надбання України та є партнером Всесвітньої цифрової бібліотеки і Європеани. Портал бібліотеки наповнений інформаційними ресурсами з біографіки та біобібліографії. На сайті представлено електронний каталог бібліотеки, наукову електронну бібліотеку, довідково-бібліографічну службу «Віртуальний бібліограф» та сервіс «Основи інформаційної та бібліотечно-бібліографічної грамотності».

Центральна наукова бібліотека має архів *eScriptorium*, що містить повні електронні версії (або окремі фрагменти) рідкісних видань та рукописів, і мають освітню та наукову мету. Велика увага приділяється оцифруванню харківських видань. Бібліотека прагне донести читачеві контент, інформацію, яку містять ці видання. У деяких випадках не має можливості провести попередню реставрацію видань, при цьому страждає якість електронної копії. Але треба визначити, що багато видань, які представлені в *eScriptorium*, унікальні, знайти їх в інших бібліотеках або в інших повнотекстових архівах неможливо.

Центральна наукова бібліотека пропонує увазі читачам численні книжково-ілюстративні, віртуальні та художні виставки (наприклад — Книжково-ілюстративна виставка «Юрій Валентинович Кнорозов, 1922–1999», виставку присвячену 160-річчю від дня народження видатного математика, професора Харківського університету, засновнику харківської геометричної школи Синцову Дмитру Матвійовичу (1867–1946). На виставці представлені при-

життєві праці вченого, роботи з автографом Д. М. Синцова та література про його діяльність.

Центральною науковою бібліотекою створено інформаційний ресурс «Єдина картка читача», що передбачає доступ до фондів і електронних ресурсів. Цей ресурс створюється Центральною науковою бібліотекою Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Запрошено до участі в проєкті всі бібліотеки вузів України, які мають у своєму розпорядженні відповідні фонди та техніку для оцифрування. На цей час до проєкту приєдналися бібліотеки Харківського національного університету радіоелектроніки та Харківського національного аграрного університету імені В. В. Докучаєва. Центральна наукова бібліотека Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна є зональним методичним центром бібліотек вищих навчальних закладів Полтавської, Сумської та Харківської областей.

Слід відзначити напрацювання в галузі біографіки та біобібліографії Наукової бібліотеки Ніжинського державного університету імені М. В. Гоголя (<http://www.library.ndu.edu.ua/>). Разом із бібліографією праць учених ніжинської вищої школи на сайті розгорнуто ресурси їх оригінальних документів і матеріалів. Існує також ресурс «Науковці України» та «Електронна бібліотека Ніжинського державного університету імені М. В. Гоголя» — комплексна інформаційна система, що має своїм завданням накопичення, зберігання та ефективного використання у навчально-виховному процесі університету документів та видань, які представлені в електронному вигляді.

На веб-сайті бібліотеки Вінницького державного педагогічного університету імені М. Коцюбинського (<http://www.library.vspu.edu.ua/>) представлено електронний каталог бібліотеки, що містить наступні бази даних: праці викладачів — бібліографічні та аналітичні описи праць викладачів університету; індивідуальні автори (персоналії) — містить короткі відомості про відомих діячів України та світу і викладачів університету. Бібліотека формує за абеткою короткі біографічні дані про персоналії, життя яких пов'язане з Поділлям і випускає щорічник «Ювіляри ВДПУ».

Бібліотека Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки (<http://www.library.eenu.edu.ua/>) розмістила на своєму веб-сайті біобібліографічні покажчики, присвячені провідним науковцям університету, а також тематичні покажчики, присвячені вивченню історії Волинського краю та видатним постатям, життя й діяльність яких пов'язані з Волинню.

Веб-сторінка бібліотеки Житомирського державного університету імені Івана Франка (<http://www.library.vspu.edu.ua/>) містить повідомлення про регулярні книжкові виставки, що діють в бібліотеці

та на факультетах університету. Університетська бібліотека розміщує на своєму сайті біобібліографічні покажчики, присвячені персоналіям вітчизняної та зарубіжної науки і культури, — М. Костомарову, П. Тичині, І. Огієнку, М. Рильському, Ч. Дарвіну та ін.

Бібліотека Житомирського національного агроекологічного університету (<http://www.lib.znau.edu.ua/>) плідно працює над розвитком біобібліографічних інформаційних ресурсів, які знаходяться у відкритому доступі для користувачів. Упродовж останніх років було підготовлено низку біобібліографічних покажчиків, присвячених професорам університету та розміщених на сайті університетської бібліотеки: «Бурлака Віктор Андрійович» (до 65-річчя від дня народження відомого вченого й фахівця в галузі тваринництва), «Дідора Віктор Григорович» (до 75-річчя від дня народження відомого вченого й фахівця в галузі рослинництва), «Микитюк Валерій Мар'янович» (до 60-річчя від дня народження відомого вченого й фахівця в галузі екології та безпеки життєдіяльності), «Ходаківський Євгеній Іванович» (до 75-річчя від дня народження відомого вченого й фахівця в галузі економіки), «Стольгане Олексій Олександрович» (до 130-річчя від дня народження відомого вченого й фахівця в галузі агрохімії, органічної хімії) та ін. З 2012 р. у відкритому доступі бібліотекою розміщуються віртуальні виставки.

У 2013 р. бібліотека Житомирського національного агроекологічного університету ініціювала створення інституційного репозитарію (далі — IP). Його впровадження сприяє репрезентації наукового доробку у глобальній мережі, збільшенню цитування наукових публікацій учених університету шляхом забезпечення вільного доступу до них. На основі вітчизняного та зарубіжного досвіду було розроблено структуру і загальні принципи розміщення наукових праць, встановлено та налаштовано програмне забезпечення, проведено ряд консультацій, підготовлені інструктивно-методичні матеріали та відеоінструкція. Спостерігається позитивна динаміка у збільшення кількості розміщеного наукового доробку в IP: у 2014 р. опубліковано 619 документів, 2015 р. — 2171, 2016 р. — 2999, на 1 липня 2017 р. — понад 7500 документів⁴. IP університету зареєстрований у світових довідниках і реєстрах репозитаріїв відкритого доступу.

Бібліотека Житомирського національного агроекологічного уні-

---

⁴ Див.: Ігнатюк М. В., Сталінзанс Л. Я. Інституційний репозитарій Житомирського національного агроекологічного університету в системі сучасних наукових комунікацій. Бібліотека. Наука. Комунікація. Стратегічні завдання розвитку наукових бібліотек: матеріали Міжнар. наук. конф. (Київ, 3–5 жовт. 2017 р.). — Київ : НБУВ, 2017. — С. 321–324.

верситету ініціювала процес розвитку сучасної системи бібліотечно-інформаційного забезпечення агроекологічної галузі в Житомирській області. Створено обласний інформаційно-ресурсний центр агроекологічного спрямування, що включає 9 бібліотек аграрного профілю: 7 бібліотек коледжів, технікумів і їхніх філій, 2 бібліотеки науково-дослідних установ. Із 2003 р. університетська бібліотека є Головною бібліотекою аграрних бібліотек Житомирщини. Основним завдання цієї бібліотеки є координація діяльності з усіх напрямів бібліотечної роботи, зокрема біографіки та біобібліографії.

Наукова бібліотека Чернігівського національного педагогічного університету імені Т. Г. Шевченка (<http://www.library.chnpu.edu.ua/>) на своєму веб-сайті розміщує віртуальні виставки та бібліографічні огляди, присвячені персоналіям вітчизняної та зарубіжної науки і культури: Т. Г. Шевченку, М. Костомарову, Х. Д. Алчевській, С. Русовій, Леонардо да Вінчі та ін. Бібліотекою представлено на веб-сайті біобібліографічні покажчики університетських вчених — В. Н. Боровика, Л. М. Комко, В. П. Коваленка та ін.

Слід зазначити, університетські бібліотеки України ще не вийшли на високий рівень реалізації власних науково-дослідницьких можливостей у сфері біографіки та біобібліографії, який об'єктивно обумовлений необхідністю висвітлення та пропаганди персоналій вчених, їх доробку і наукових зв'язків, історії та сучасних досягнень вищих навчальних закладів. Щоправда, бібліотеки широко представляють на своїх сайтах біографічні версії досліджень університетських учених. Практично жоден із сайтів навчальних закладів, розкриваючи персональний склад університетських учених, не охоплює усього кола інформації, що необхідна для презентації їх досягнень, наукових зв'язків, участі в наукових проектах, що є важливим для інтеграції вітчизняної науки і освіти у європейський і світовий простір.

Сьогодні на передній план у формуванні ресурсів історико-біографічної інформації виходять принципи відкритості, оперативної доступності, креативного потенціалу інформації та багатоваріантності. Наразі завданням теоретичного та методичного забезпечення діяльності бібліотек вищих навчальних закладів України є розбудова оптимальних моделей динамічно наповнюваних баз тематичної та галузевої історико-біографічної інформації. Нагальним є формування єдиного дослідницького простору соціогуманітаристики із розбудовою віртуальних дослідницьких лабораторій, що інтегрують зусилля колективів фахівців України, Європи та світу.

Отже, університетська бібліотека як інформаційний центр є незамінним соціальним інститутом у соціокультурній інфраструктурі. Формування ресурсів біографічної інформації здійснюваних фахів-

цями бібліотек вищих навчальних закладів України та науковцями університетів, сприяє розвитку біографіки та біобібліографії, а також слугує загальному розвитку всієї сфери соціогуманітарних наук.

1. *Любовець Н. І.* Мемуарний потенціал ресурсів бібліотечного краєзнавства [Текст] / Н. І. Любовець // Укр. біографістика. – Київ, 2015. – Вип. 12. – С. 359–376.
2. *Ляшко С. М.* Біографічна довідкова справа в Україні (60-ті рр. XIX – 40-і рр. XX ст.) [Текст] : нариси історії / С. М. Ляшко. – Запоріжжя : Дике Поле, 2006. – 88 с.
3. *Попик В. І.* Вітчизняні ресурси біографічної та біобібліографічної інформації: проблема формування та використання : колективна монографія [Текст] / В. І. Попик (керівник проекту), Н. І. Любовець, О. М. Яценко, С. М. Ляшко, Н. П. Марченко та ін. ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. – Київ, 2016. – 272 с.
4. *Попик В. І.* Здобутки та перспективні завдання бібліотечної біографіки [Текст] / В. І. Попик // Укр. біографістика. – Київ, 2015. – Вип. 12. – С. 9–41.
5. *Попик В. І.* Ресурси довідкової біографічної інформації історичний досвід формування, сучасний стан, проблеми та перспективи розвитку [Текст] / Володимир Попик. – Київ : НБУВ, 2013. – 520 с.
6. *Попик В. І.* Biography. – Біографіка. – Біографістика. – Біобібліографія: понятійний арсенал історико-біографічних досліджень [Текст] / В. І. Попик // УІЖ. – 2015. – № 3. – С. 124–138.
7. *Яценко О. М.* Персональна бібліографія, біобібліографія: термінологічний аналіз [Текст] / О. М. Яценко // Бібліотеч. вісник. – 2014. – № 5. – С. 24–29.

REFERENCES

1. Lyubovets, N. (2016). *Memoarynnyy potentsial resursiv bibliotechnogo krayeznavstva* [Memoir potential resours library Local History]. In *Biographistica ukrainica*. (Vol. 12, pp. 359–376). Kyiv. [in Ukrainian].
2. Lyashko, S. N. (2006). *Biohrafichna dovidkova sprava v Ukraini (60-ti rr. XIX – 40-i rr. XX st.)*. [Narysy istorii [Biographical information business in Ukrainian (60-ies. XIX – 60-ies. XX century.). Essays on History]. Zaporizhzhia: Dyke pole. [in Ukrainian].
3. Popyk, V. I., Liubovets, N. I., Yatsenko, O. M., Liashko, S. M. & Marzchenko, N. P. (2016). *Vitchyzniani resursy biohrafichnoi ta bio-bibliohrafichnoi informatsii: problema formuvannia ta vykorystannia*:

kolektyvna monohrafiia [Domestic resources of biographical information and bibliography: problem formulation and use: collective monography]. Kyiv. [in Ukrainian].

4. Popyk, V. I. (1913). *Resursy dovidkovoï biografichnoi informatsii: istorychyi dosvidformuvaia, suchasnyi stan, problemu ta perspektyvy rozvytku* [Resources of references biographical information, historical experience of formation, current status, problems and prospects]. Kyiv. [in Ukrainian].

5. Popyk, V. I. (1915). *Biographi – Biografika – Biografistyka – Biobibliografia: poniatiyni arsenal istoriko-biografichnykh doslidzhen* [Biography – Biographika – Biographistyka – Bibliography. Conceptual arsenal of historical and biographical studies]. *Ukrainski istorychnii zhurnal*, 3, 124–138). [in Ukrainian].

6. Popyk, V. I. (1915). *Zdobutky ta perspektyvni zavdanya biblioteknoi biografyky* [Achievements and perspective tasks of library historical and biographical studies]. *Biographistica ukrainica*. (Vol. 3, 124–138). Kyiv. [in Ukrainian].

7. Yatsenko, O. M. (2014). *Personalna bibliofrafiia, biobibliografia: terminolohichniy analiz* [Persons bibliography, biobibliography: terminological analysis]. *Biblioteknyi visnyk*, 5, 24–29. [in Ukrainian].

Стаття надійшла 10.10.2017 р.

Mischuk Sergiy, Doctor of Historical Sciences, Professor, Leading Research Fellow of the Department of Theory and Methodology of Biobibliography of the Institute of Biographical Researches of The Vernadsky National Library of Ukraine (Kyiv);

Mischuk Galyna, Candidate of Historical Sciences, Associate Professor of the Department of World History of Ivan Franko Zhytomyr State University (Zhytomyr).

Biographical information resources of university libraries of Ukraine.

The article is devoted to the development of biographical information resources in the context of the latest information and communication processes presented in the network of university libraries of Ukraine as a component of the country's library system. In libraries historical-biographical and biobibliographic resources of scientific, educational, cultural-informational and cognitive character are formed. They have accumulated a certain practical experience and theoretical groundwork in this field, are being developed predominantly in the con-

text of the presentation of the personalities of famous scientists. Forms of organization of their activities are very different: thematic biobibliography, collection of materials about prominent scientists (veteran and contemporary), book exhibitions and the like. Today, Ukrainian university libraries have experience in creating high-intellectual information products in the field of biography science — databases, bibliographies and biobibliographies, thematic card files in the electronic information space. University libraries of Ukraine have experience in organizing personal and anniversary thematic exhibitions (now also virtual), conducting scientific round tables, literary readings, conferences, seminars, which are the basis for further development of informational and biographical industry.

Key words: biographical studies, biobibliography, information resources, university libraries of Ukraine, content resource.

Мищук С. Н., доктор исторических наук, профессор, ведущий научный сотрудник отдела теории и методики биобиблиографии Института биографических исследований Национальной библиотеки Украины имени В. И. Вернадского (Киев);

Мищук Г. А., кандидат исторических наук, доцент кафедры всемирной истории Житомирского государственного университета имени Ивана Франка (Житомир).

Биографические информационные ресурсы университетских библиотек Украины.

В статье освещены вопросы развития биографических информационных ресурсов в контексте новейших информационно-коммуникационных процессов, которые представлены в сети университетских библиотек Украины как составляющей библиотечной системы страны. В библиотеках формируются историко-биографические и биобиблиографические ресурсы научного, образовательного, культурно-информационного и познавательного характера. Они накопили определенные практические и теоретические наработки в этой области, развиваются преимущественно в направлении представления персоналий известных ученых. Формы организации их деятельности различны — тематическая биобиблиография, подборки материалов о выдающихся ученых (ветеранах и современниках), книжные выставки и тому подобное. Сегодня университетские библиотеки Украины имеют опыт создания высокоинтеллектуальных информационных продуктов в области биографики — баз данных, библиографий и биобиблиографий, тематических картотек, которые находятся в электронном информационном пространстве. Университетские биб-

лиотеки Украины имеют большой опыт в организации персональных и юбилейных тематических выставок (ныне также виртуальных), проведении научных круглых столов, литературных чтений, конференций, семинаров, что является основой в дальнейшем развитии информационно-биографического дела.

Ключевые слова: биографика, биобиблиография, информационные ресурсы, университетские библиотеки Украины, контентный ресурс.